

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrto leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrto leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-70

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna petstvarica (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petstvarica (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izven tistih nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Gg. volilci za dopolnilno deželnozborsko volitev v Ljubljani!

Volilna dolžnost in ljubezen do našega mesta nas v torek dne 24. septembra zopet kliče na volišče. Apeliramo na razsodnost volilcev, ki naj nas mirno, a zavestno združi pri volitvi v prepričanju, da je Ljubljana in ž njo vse njeno prebivalstvo od dosedanje svoje politike imela že dovolj škode. Volimo kandidata Slovenske Ljudske Stranke, stranke pozitivnega dela, ki sta

Ivan Kregar,

pasar in hišni posestnik v Ljubljani

in

Dr. Lovro Pogačnik,

deželni komisar v Ljubljani.

Komur je resno za koristi in za resničen napredek Ljubljane, bo volil kandidata Slovenske Ljudske Stranke!

Za ljubljansko vodstvo Slovenske Ljudske Stranke:
Dr. Vinko Gregorič.

Pastorka.

V glasilu nemškega centra beremo v poročilu o evharističnem kongresu na Dunaju med drugim sledeče:

»Na svoje začudenje smo na Dunaju opazili, da so se merodajni krogi menj ozirali na časopisje in da je sploh veliko menj vpoštevajo kakor pri nas v Nemčiji ob podobnih velikih prireditvah, na primer ob naših katoliških shodih. Nekateri veljavni gospodje so kazali toliko suverensko omalovaževanje časopisja in njegovih nalog, da se more imenovati nečuvstvo; isti ljudje so seveda pričakovali, da bo časopisje njihove in njihovih tovarišev govore obširno in kolikor mogoče hitro objavilo.«

Kar nemški žurnalista tukaj graja, ni dunajski, ampak splošno avstrijski specifikum. Zlasti pa se vidijo ti nedostatki in te napake pri nas na Slovenskem. Časopisje je pri nas res prava pastorka. Mi smo sicer odločno mnenja, da je škodljivo, ako ima časopisje samo na sebi toliko veljave v javnem življenju, kakor na primer na Hrvaškem, v Srbiji in v romanskih deželah ali pa splošno pri liberalnih strankah na vsem svetu. Časopisje, ki je ali v rokah akcionarjev ali posameznih oseb, ne da bi za njim stala politična organizacija, ponavadi kvarno vpliva. Pač pa mora stranka, oziroma njeni somišljeniki, svoj list podpirati in mu iti vseskozi na roko kot enemu najvažnejših činiteljev v strankinem življenju; iz tega seveda sledi, da gre časopisju tudi primeren ugled na zunaj. Res da n. pr. pri nas časopisje ni stranke ustvarilo in je ne vodi, pač pa ji je brezdvoma pripravilo pot in danes je med stranko in časopisom stkana taka vez, da stranka brez njega ne bi mogla izhajati in narobe. Toda to so stvari, ki so preveč znane, da bi jih bilo treba ponavljati, pač pa je treba povedati nekaj drugega.

Najbolj podpira list, kdor ga naročuje — v tem oziru se kaže pri nas stalen napredek — in kdor ga hitro in točno informuje. Vendar pa se še danes zgodi, da se kod zgodi kaj splošno zanimivega, celo senzacnega, pa se listu nič ne sporoči ali pa prepozno, ker marsikdo ne pomisli, da imamo Slovenci že celih pet dnevnikov, v Ljub-

ljani pa še nemški dnevnik, ki se precej bere; zraven tega so ljudje v slovenskih deželah po mestih zelo naročeni na oba graška dnevnik, oziroma jih kupujejo ali v kavarni bero. Časih pogreša list tudi politično važnih informacij, ki bi se mu brez škode lahko podale. Kar se poročanja tiče, je treba, da vsak somišljenik čuti dolžnost, list hitro in dobro o vsem količkaj važnem informirati, ker s tem pomaga pri izpopolnitvi strankinega časopisja in vrši važno delo za stranko in načela, na katerih stoji.

Časih se zgodi, da časopisje s svojimi lastnimi močmi česa ne zmore. V takem slučaju lahko časnikarja po poklicu nadomesti katerikoli somišljenik, ki zna za pero prijeti. Slovenski časnikar, ki goitovo ni najbolj situiran med stanov, ne more povsod, kamor bi rad hotel in bi bilo potrebno; a prireditelj je politično tako važna, da se lahko vsak izobražen udeleženeč čuti poklicanega list o njej informirati. Saj to, rekli bi, čut sam da! — Sploh se pa pri nas skoro pri vseh večjih prireditvah poročevalstvo premalo organizira, ker se misli, da mora in more list sam vse oskrbeti. Če pa list potem po svoje poroča, seveda zopet nobenemu ni prav. Za take stvari je treba v obojestranskem interesu osnovati tiskovni odbor, v katerem delujejo prireditelji in žurnalisti po poklicu v medsebojnem sporazumu in po dogovorjeni smeri. Tudi ni prav, da mora časih žurnalista od Poncija do Pilata letati, če hoče kakšen dnevni red, predlog ali govor dobiti. Časih se smatra celo za milost, ako se časnikarju v tem oziru postreže, pa je mnogokrat bolj v interesu dotičnika kot lista in stranke.

Kar se sicer tistega suverenskega omalovaževanja časopisja tiče, se zlasti v izobraženih krogih dobijo ljudje, ki je smatrajo za inferiorno. Po njihovem mnenju bi morali žurnalisti imeti doktorat vseh štirih fakultet, bi morali seveda vse sami oskrbeti od uvodnega članka do novic iz Amerike in to seveda vsem dovolji. Kdor ima take pojme o strankinem časopisju, seveda ne bo nikoli zadovoljen. Če bi imel časopis dosti sotrudnikov, bi lahko tudi znanstvene priloge prinašal in bi celo o višji matematiki in o indski filozofiji pisal — pa jih je bore malo takih, pač

pa veliko kritikov. Kar se časopisja tiče, je treba pri nas še mnogo popraviti.

Slovenski Orli na Dunaju.

Evharističnega kongresa na Dunaju se je udeležila Zveza Orlov po 200 zastopnikov, ki so se odpeljali pod vodstvom načelnika V. Jeločnika že v torek ponoči na Dunaj. Med njimi so bili Orli iz Kranjske, Štajerske in Goriške. Tekom evharističnega kongresa so se Orli prav pridno udeleževali raznih zborovanj in cerkvenih pobožnosti v frančiškanski cerkvi. Stanovali so skupno in imeli tudi skupno hrano. Ogledali so si tudi razne znamenitosti dunajskega mesta.

V soboto zvečer so bili povabljeni slovenski Orli h komerzu, ki ga je priredil češki Orel. O tem veličastnem in pomembnem zborovanju bomo poročali posebej.

V nedeljo zjutraj so se udeležili Orli cerkvene slavnosti v frančiškanski cerkvi in pristopili k sv. obhajilu. Nato so odkorakali na Ring, od koder so bili uvrščeni v procesijo. Orli so bili razvrščeni v šestnajstostope. Na čelu so korakali zastopniki predsedstev Z. O., predsednik dr. L. Pogačnik in oba podpredsednika Ivan Podlesnik in L. Turšič. Celi četi je poveljeval načelnik V. Jeločnik.

Nastop slovenskih Orlov je vzbudil med vsemi zastopniki narodov v procesiji največ pozornosti. Korakali so celo pot v strogem pozoru in bili predmet navdušenim ovacijam od strani občinstva. Vsak trenotek so se znašli pred orlovsko skupino fotografi in razni žurnalisti, ki so se zanimali za skupino in prosili pojasnil.

Pred vhomom na dvor je pristopil k Orlom Ljubljancem dobro znani profesor Gratzl, ki je bil tudi med gospodi reditelji, in jim preskrbel jako lep prostor na dvoru.

O Orlih moramo reči, da so se obnašali ves čas bivanja na Dunaju vzorno in vzbudili s svojim nastopom pozornost domačinov in inozemskih udeležencev.

Dvanajsturna seja ogrske zbornice.

Uradno poročilo o včerajšnji seji ogrske zbornice poroča, da je predsednik Tisza v najhujšem hrupu ukazal prečitati kraljevo lastnoročno pismo iz meseca junija, s katerim se je ogrsko-hrvaški državni zbor odgodil. Tisza je konstatiral ob viharjem pritjevanju desnice in klicih »Živio kralj!«, da se je vzelo pismo na znanje in da se izroči magnatski zbornici. Predsednik nato nadalje čita na predsedstvo došle vloge. Opozicija kriči, žvižga in psuje. Nekaj članov ljudske stranke prične peti ogrsko in Košutovo pesem. Vsa opozicija vstane in poje. Sledi koncert s piščalkami. Nekaj poslancev poje pesem, ki psuje Nemce. Ker kljub trušču poizkuša Tisza govoriti in ker delajo stenografi beleške, se obnove viharni prizori. Ob 3/12. uri zapusti Tisza dvorano, v katero se ob 12. uri 5 minut zopet vrne. Nastane zopet strašen vihar. Opozicionalni poslanci obkolijo mizo stenografov, da bi se ne moglo stenografirati kar govori predsednik. Nastane mala rokoborba. Grof Mihael Karolyi psuje stenografe, grof Apponyi to zapazi in pristopi h Karolyju, ga objame in ga izkuša spraviti od mize stenografov proč. Ob pol 1. še vedno traja nemir. Predsednik sedi mirno na svojem stolu, kadar pozvoní, se ropot podvoji. Večina je popolnoma mirna. Poslanci so vsi v dvorani.

Ob pol 2. čita Tisza nekaj z neke pole. Opozicija strašno kriči. Nihče ne čuje, kar je Tisza čital. Vidi se le, da premika ustnice. Opozicionalni poslan-

ci žvižgajo, kriče in upijejo. Posamezni poslanci pojejo. Trobijo vedno z novimi trobili.

Ob 3/4 na 2. uro Tisza sejo za pet minut prekine, ob 2. jo zopet otvori. Opozicija zopet strašno divja. Nekateri poslanci so prinesli s seboj hužarske trompete, s katerimi trobijo. Hrušč je vedno večji.

Ob četrta na 3. uro zapusti svoj sedež Tisza, predseduje podpredsednik Beöthy. Hrum je vedno večji. Opozicionalni poslanci prinašajo vedno nova godala. Ob 3/4 na 3. uro prekine Beöthy sejo.

Govori se, da namerava večina pustiti opozicijo toliko časa divjati, da se naveliča. Seja zato lahko traja pozno v noč. Ker se opozicija zboji, da opeša v trajni seji, izpremeni svojo taktiko. Del opozicionalnih poslancev izvaja hrupno opozicijo, drugi del počiva po hodnikih.

Ob 3. popoldne Tisza zopet otvori sejo. Strašen hrup. Ob četrta na 4. uro predsednik zopet prekine sejo.

Policija v zbornici.

Medtem ko je seja prekinjena, prikoraka policijski nadkomisar Pawlik s sto policisti in zasede hodnike. Opozicionalni poslanci se podajo v dvorano in zasedejo svoje sedeže. Čez nekaj časa se izda geslo, da naj se poslanci ustavijo policijskemu pozivu. Opozicionalni poslanci se postavijo sredi dvorane, kjer odstranijo mizo. Deset minut po pol 4. uri popoldne prikoraka policijski nadkomisar Pawlik v dvorano. Sledi mu policisti. Skozi tri vhode prikorakajo drugi policijski oddelki, ki zasedejo hodnike. Opozicionalni poslanci so zbrani sredi dvorane in kličejo policiji: »Vun z vami! Ne gremo vun! Rabiti morate orožje!«

Pawlik se brezuspešno pogaja z grofom Albertom Apponyjem. Poslance poizkuša pregovoriti, da naj zapuste dvorano. V strašnem hrupu ni čuti, kar govori. Komisar stopi k Tiszi. Policisti ostanejo v dvorani. Čez nekaj minut se vrne Pawlik v dvorano in pove grofu Apponyju, da predsednik želi, da tisti poslanci, ki jih ima zapisane, zapuste dvorano. Če tega ne store, nastopi s silo. Velikansk hrušč sledi komisarjevi izjavi.

Pawlik še enkrat prosi grofa Apponyja, da naj vpliva na to, da poslanci ubogajo predsednika. Opozicionalni poslanci kličejo: »Nihče ne zapusti dvorane! Ne dopustimo, da se katerikoli poslanec odvede!«

Pawlik pozove zborničnega komisarja, da naj prečita seznam tisti poslancev, ki naj se odvedejo. Opozicionalni poslanci kličejo: »Škoda, ni potrebno!«

Ker Pawlik vidi, da se zaman trudi, se poda še enkrat k predsedniku, da dobi nova navodila. Čez nekaj minut pride Pawlik zopet v dvorano in poziva poslance, da naj dvorano zapuste.

Opozicionalni poslanci se zberejo v sredi dvorane in primejo eden drugega za roko, da preprečijo, da policija kakor meseca junija posamezne poslance odvede iz zbornice. Prostor, kjer stoji opozicija, je jako neugoden, ker stoje nad pečjo, ki se kuri s parom. Tisza je ukazal, da naj se z vso silo kuri. V gnječi, ki jo tvorijo opozicionalni poslanci, je strašno vroče. Opozicionalni poslanci so znosili skupaj ministrske favtele, mize stenografov in vse, kar so dobili in se zabarikadirali. Policija dejansko ne more priti do njih.

Pawlik se pet četrta ure zaman trudi in pregovarja, da naj opozicionalni poslanci zapuste dvorano. Ko primeta dva policista Justhovca Abrahamu, ju pahnejo nazaj. Razburjenje preseže vse meje, ko se približa Pawlik grofu Apponyju, ker se zdi, da ga hoče pustiti s silo odstraniti. Opozicija vi-

harno kliče: »Kdor se grofa Apponyja dotakne, umrje!«

Isti prizor se obnovi, ko se pogaja Pawlik z grofom Andrassyjem. Poslanec Bela Mecossy iztrga slugi seznam izključenih poslancev in ga raztrga. Opozicija burno ploska. Pawlik prosi grofa Zichyja, da naj posreduje, a tudi brez uspeha. Tiszo, ki opazuje pri nekem vходу dogodka, opozicionalci psujejo in mu groze s pestmi. Nakar se odstrani. Pawlik uvidi, da izlepa ničesar ne opravi, zato se poda zopet k Tiszi po povelja.

Boj s policijo. Policist odpove pokorščino.

Nekaj minut po 6. uri se vrne Pawlik zopet v dvorano in izjavi, da hoče s silo nastopiti. Pozove dva stražnika, da naj grofa Semseyja odvedeta iz zbornice. Poslanci grof Karolyi, grof Jurij Pallavicini in grof Aladar Zichy obkolijo grofa Semseyja, se primejo in ne puste odstraniti poslanca. Grof Mihael Karolyi se strašno razburjen približa in tolče s pestmi na policiste, ki jih odrinejo. Pawlik poizkuša medtem na drugem mestu dvorane poslanca Smrecsanyja pregovoriti, da zapusti dvorano. Ker se brani, ukaže dvema policistoma, da naj ga odstranita. En policist salutira in pravi: »Najpokornejše javljam, da ne napadam neodvisnega poslanca.« Opozicija pri teh besedah burno ploska. Del galerije, ki jo obvesti o dogodku poslanec Smrecsany, tudi ploska. Opozicionalni poslanci prično zopet peti Kolyutovo himno. Policista Štefana Polyakota, ki je odpovedal pokorščino, odvedejo. V dvorano pride tudi mestni stotnik (policijski načelnik) Szesler, da uveljavi predsednikove ukaze.

Neki policist hoče zagrabit poslanca Štefana Jarmyja, ki mu zakliče, da naj posnema Polyakov zgled. Jarmyja prime nato pet policistov, ki ga odnesejo iz dvorane. V dvorano se kmalu nato javi, da naj Jarmyju pošljejo zdravnika, ker si je izvil roko. Zdravnik pa dožene, da je Jarmy le omedlel. V dvorani je strašen nemir. Posl. Benedek kliče: »Živio Kovacs!«

Mestni glavar nato ukaže, da se morajo povelja predsednika izvesti. Ob pol 7. zvečer prikorakata z novimi stražniki policijska nadzornika Cersics in Bockelberg, ki stražnikom ukažeta, da naj vse poslance izrinejo iz dvorane. Prične se strašno suvanje in pehanje. V prvi vrsti stoje poslanci Ivan Justh, grof Mihael Karolyi, Jurij Smrecsany in drugi poslanci, ki se policijski sili ustavijo in tolčejo po policistih, ki tudi po poslancih bijejo. Poslanca Belo Jarmyja primejo štirje policisti za roke in noge in ga, dasi se brani, odnese iz dvorane. Prizori, ki slede, se ne dajo popisati. Grofa Alberta Apponyja izrinejo stražniki iz dvorane, a se vrne nazaj. Grof Julij Andrassy je stopil na ministrsko mizo. Policisti odvedejo tri poslance iz dvorane. Več policistov zagrabi grofa Mihaela Karolyija, ki bije z nogami in z rokami okoli sebe. Končno se oprosti policistov in se skrije med klopi, kjer omedli. Dva zdravnika rešilne družbe hitita k njemu čez klopi in ga krepčata. Čez nekaj minut se zopet zave. Medtem ko je obrnjena splošna pozornost na Karolyja, pograbiyo policisti grofa Teodorja Batthyanya in ga nesejo, dasi se hudo brani, iz zbornice.

Večina opozicionalnih poslancev, ki so jih policisti izrinili iz dvorane, se je vrnila medtem nazaj na svoje seде. Medtem odvedejo še več poslancev iz zbornice, pomotoma tudi Rumunca Mihalyja in Pupa. Pawlik se obrne zopet proti opozicionalnim poslancem in jih pozove, da naj dvorano mirno zapuste, ker če tega ne store, mora s silo nastopiti. Poslanci kriče, da ga nočejo ubogati. Grofa Mihaela Karolyja, ki se je okrepčal, policisti pozovejo, da naj dvorano zapusti, a njegovi prijatelji kriče, nakar se Karolyi vsede. Policisti ga puste pri miru in primejo grofa Jožefa Karolyija in ga peljejo iz dvorane. Slede drugi poslanci. Poslanec Lovassy izjavi, da ne zapusti dvorane. Šest policistov ga zagrabi, a ga ne morejo vzdigniti. Vname se prepir. Lovassy se ne umakne. Medtem odvedejo poslanca Zboraya. Pawlik nato zahteva, da naj grof Apponyj prostovoljno zapusti dvorano. Grof Apponyj ničesar ne odgovori. Opozicija mu prireja ovacije. Čujejo se klici: Ne dotaknite se ga! Sramota, da hoče moža, ki se mu čela Evropa odkriva, policija tu vreči skozi vrata! Nekateri poslanci Apponyju prigovarjajo, da naj mirno zapusti dvorano, da ne doživi sramote, da ga policija prime, drugi pa kličejo, da to ni sramotno, marveč slavno. Pawlik se poda k Tiszi, ki doleči, da naj ostane Apponyj v dvorani.

Policija izprazni dvorano z največjo težavo. Večina poslancev se z vso silo brani! Poslanec Ivanka je na hod-

niku omedlel. Grof Julij Andrassy je na hodniku nagovoril zbrane opozicionalne poslance in jih pozval, da naj se podajo v hotel »Pannonia«, da sklepajo o tem, kako postopati. Medtem je 12 policistov vrglo iz dvorane poslanca Palugyaya, ki se je z vso silo branil. Grof Apponyj nato izjavi Pawliku, da bodo ostali opozicionalni poslanci prostovoljno zapustili zbornico, če se odstrani policija, kar se je zgodilo, nakar je še ostalih 14 opozicionalnih poslancev zapustilo dvorano.

Ob četrti na 9. uro je bila dvorana izpraznjena.

Vladna večina reši dnevni red.

Ob 8. uri 35 minut grof Tisza zopet otvori sejo. Zbornica vzame z velikim pritirjevanjem na znanje Tiszovo poročilo in odobri, kar je odredil.

60 poslancev izročenih imunitetnemu odseku.

Zbornica nato izroči 60 opozicionalnih poslancev imunitetnemu odseku, ki mora v 24 urah poročati zbornici. Med njimi so grof Mihael Karolyi, grof Batthyany, grof Mihael Esterhazy, grof Aladar Zichy, Hollo, Dey, Justh, Lovassy in Dezider Polonyi. — Sklene se izvoliti v seji dne 18. t. m. delegacijo.

Ob ¾ 10. uri ponoči zaključi grof Tisza sejo, ki je trajala skoraj 12 ur.

Ugriznjeni poslanec.

Grofa Esterhazyja je ob spopadih v zbornici ugriznil neki poslanec v roko, ga lahko ranil in mu tudi pokazal revolver. Esterhazy trdi, da pozna poslanca in da bo izročil njegovo ime javnosti.

Skrbi ogrske vlade ob zasedanju delegacij.

Ko zbornica izvoli delegacijo, se odgodi do 24. oktobra. Ogrska vlada je pa v velikih skrbih radi zasedanja delegacij, ker več ne dvomi, da po tem, kar se je včeraj v ogrski zbornici zgodilo, zasedanje delegacij ne bo mirno. Voditelji opozicije delajo na to, da bi opozicionalni poslanci ob zasedanju delegacij izvajali na Dunaju izgrede.

Ovadbe proti grofu Tiszi.

Opozicija je ovadila grofa Tiszo pri poveljstvu 2. honvedskega polka v Debrecinu, ker je bil od 4. do 30. junija večkrat v zbornici opsovan, ne da bi bil reagiral. Tisza je rezervni ritmojster 2. honvedskega huzarskega polka.

Dvoboj.

Ob včerajšnji seji je zaklical Jurij Smrecsany poslancu Kubinyju: »Plačani lopov«. Kubinyj je zato pozval Smrecsanyja na dvoboj.

Ogrska magnatska zbornica

je sklenila v svoji včerajšnji seji, da izvoli danes delegate.

Volitve v graški občinski svet.

Včeraj so se vršile v graški občinski svet volitve v tretji razred, ki voli 16 svetnikov. Kakor je znano, je bil občinski svet na spomlad razpuščen vsled obstrukcije soc. demokratov in je vlada na magistrat postavila komisarja. Za volitve so napravili nemški nacionalci in liberalci kompromis s takozvano neodvisno krščansko-socialno stranko, katero vodita znana poslanca vitez Pantz in Neunteufel. Kljub temu kompromisu je zmagala soc. demokratska stranka in dobila vseh 16 svetnikov, torej tretjino občinskega sveta. Soc. demokrati so dobili 2700, meščanske stranke pa 2600 glasov.

Izraba vodnih sil.

Izraba vodnih sil napreduje v evropskih goratih krajih tako rapidno, da bo v približno 20 letih skoraj gotovo velika množina vodnih sil v porabi.

Na Švedskem je porabljenih okoli deset milijonov konjskih sil, od katerih je v porabi že 800.000. Central z 1000 H. P. je že napravljenih nad 80, ki služijo vse industriji v najmodernejšem smislu, central z več kot 5000 H. P. je pa že 21. Leta 1906. so pričeli graditi centralo z 40.000 H. P., ki se pa poveča polagoma na dvojno množino. Švedska država izkuša pridobiti vse še obstoječe vodne sile in jih ima že sedaj nad 250, ki se vse porabijo za državne železnice in javne naprave.

Na Norveškem so se tuji kapitalisti, sosebno nemški, polastili, veliko vodnih sil, a v novejšem času ovira povsod država oddajo domačih vodnih sil tujim podjetnikom. Kako uvažuje tudi kapital vodne sile, naj služi dejstvo, da so pridobile na Norveškem nekatere kemične nemške velefirme za dobavo salpetra slap Kjukan, ki pada 660 m visoko in ki lahko daje 250.000 H. P. Za prevažanje izdelkov je že zgrajena 90 km dolga železnica. Norveška vlada

je izdelala veličanski načrt za 164.000 H. P. Električni tok se bode izpeljal 125 km daleč v Kristijanijo in za gonilno silo železnic. Stroški so proračunjeni na 8,5 milijona mark = 10,8 milijona kron.

Švedska država je pričela z zgradbo električne centrale v bližini jezera Porjus in računa na 300.000 H. P. Električna se porabi za železnico. Za dežele, ki imajo le malo premoga, kakor skandinavske, pomenijo električne centrale popolni preobrat na industrijelnem polju.

Na Nemškem rasejo električne vodosilne centrale rapidno. V najnovejšem času se gradi za mesto Trier velika električna centrala z 4 turbinami po 2000 H. P. Električni tok ima 5000 volt in se napelje 25 km daleč v Trier.

Ob Donavi se namerava izkoristiti vodna sila reke pri Požunu za 70 tisoč H. P. Električni tok bi se napeljal v Požun, Budimpešto in Rab. Vendar še ni projekt gotov, ker se morajo še nekatere ovire glede plovbe po Donavi odstraniti.

Velikanski projekt izdelujejo tudi sedaj francoski tehniki. Ogromna centrala se namerava zgraditi ob reki Rhone za Pariz. Daljava je velikanska, 500 kilometrov, kajti centrala bi stala skoraj ob švicarski meji, a moderna tehnika zna uporabljati tudi napetost 120.000—150.000 volt. Turbine naj bi proizvajale po 10.000 H. P. Električni tok bi se pa tudi z nižjo napetostjo oddajala najbližji okolici centrale, in bi se tako ustvarilo središče za elektrokemično industrijo.

Izraba slapov Niagare se je pogodbenim potom uredila med Zedinjenimi državami in Kanado, da se ne sme izrabiti več kot 14% vodne sile. S tem se hoče ohraniti pokrajinski značaj Niagare. Na ta način bi se smelo vzeti vsega skupaj 672.000 H. P. Danes je izrabljenih že 275.000 H. P. Od teh porabi polovico elektrokemična industrija, 56.000 H. P. porabijo železnice in ravno toliko se odda za razna industrijska podjetja. Za razsvetljavo se porabi 36.000 H. P. Če se bodo enkrat velike železnice, ki peljejo iz New-Yorka proti zapadu glede električne gonilne sile približale slapom Niagare, bode rasla umevno poraba vodne sile v to svrhu.

Na skrajnem zapadu Zedinjenih držav se postavlja velikanska centrala, ki bo imela dve turbini po 18.000 H. P. Dynamo-stroji proizvajajo elektriko 6600 volt, ki se za daljavo napeljavajo transformira na 60.000 volt. Glavna poraba je za industrijske namene.

Brazilijska država je dala neki nemški firmi za dobo 60 let dovoljenje, da sme izrabiti Paulo-Alfonso slape. Dobiti se da iz te vodne sile do dva milijona H. P. Sicer je poraba v bližini za luč in motorne sile minimalna; toda spekulante so imeli pred očmi velikanske apnenike v bližini 70 kilometrov za dobavo apnenega dušika (Kalkstickstoff). Ako se ta električna centrala v resnici napravi, se bode precejšen del naše zemlje preskrboval z cenim umetnim gnojilom. Ta ideja nam daje zgled, kako se bodo okoli velikanskih slapov centralizirala velika industrijska podjetja in oskrbovala svet z najpotrebnejšimi potrebščinami mas.

Zgledi industrijskih držav vplivajo pa že tudi na najbolj oddaljene kolonije.

V Tasmaniji je projektirana centrala za 25.000 H. P., ki se razširi na 100.000 H. P. Površna preiskava v Novi Zelandiji je dognala, da se tam nahajajo vodne sile za dva milijona H. P. V kratkem se tudi tam zgradi centrala v prvi vrsti za železnice. Množina 250.000 H. P. bi zadostovala za vse sedanje železnice in tovarne.

Iz navedenega je razvidno, s kakimi električnimi silami svet računa in kako kmalu se bo izvršil velikanski preobrat v prometu in industriji. Razvidno je pa tudi, da moramo biti pripravljeni na vse eventualitete. Dežela Kranjska je sicer le pritlikavec v primeri s takimi velikani, kakor smo jih navedli. Računi naši so pa tudi ponižni, a kljub tej ponižnosti enakovredni z najbolj obširnimi projekti industrijskih držav, ker bistvo ostane enoinisto; centralizacija izrabe vodnih sil dežele po deželnem zastopu, ne pa po tujih spekulacijah. In v tem oziru bi morali vsi merodajni faktorji, katerim je pravi napredek naše dežele v resnici na srcu, sodelovati. Na gospodarskem polju se lahko vsi najdemo, in ravno zaradi tega, ker se ne iščemo, se ne najdemo na gospodarskem polju, cepimo le svoje moči, hirajo vsa slovenska podjetja in se izgubljajo narodni kapital. S pametnimi razlogi se lahko oponira, to je zdravo in za vsako podjetje koristno. Fakijska opozicija pa

je le smrt in pogin vsakega podjetja in ima kot posledico le nezaupanje občinstva, ker vidi dan za dnevom, kako se izgublja narodni kapital. Izgubilo se je že mnogo časa in denarja vsled tega; a ni še prepozno. Vzdravimo se, ker ura že bije — dvanajst.

Dnevne novice.

+ **Mladini delajo starinom zopet sive lase.** V »Družbi sv. Cirila in Metoda« odkar so pometali iz družbe naše somišljenike, med liberalci nikakor ni take idealne sloge, katere bi človek pri delu za narodno obrambo pričakoval. Včerajšnji »Slovenski Narod« piše o tem:

»Skupščino Ciril-Methodove družbe hočejo gotovi krogi izkoristiti v namene, o katerih se da lepo govoriti, ki so pa praktično brez vrednosti. Poje se stara pesem, da se denar družbe prepokaši izdaja in da je njena dolžnost, če drugače ne gre, delovati z ogromnimi, izposojenimi vsotami. Poje se torej pesem, ki so jo mlada grla že večkrat zapela — s kakšnim uspehom, to vemo na Kranjskem najbolje. Dalje se zahteva, da morajo iz vodstva družbe vsi dosedanja izkušeni gospodje, ter dati mesta mlajšim močem, katere sicer visoko čislamo, ali vžlje temu ne verujemo v njihovo izkušnost! Tudi taktika »nove struje« ostala je ena in ista, kakor je bila tedaj, ko se je ta struja hotela vrniti v »Narodno tiskarno« in druge napredne zavode. Ker je očitno, da večina članov z volilno pravico noče, da bi se pri naši prekrojni družbi pletle kake neplodne intrige, pobirajo se volilna pooblastila na skrivnem, ne da bi se opravičenim odkritosrčno povedalo, kaj da se pravzaprav namerava. Tako se je izvabilo že nekaj pooblastil in to v krogih, kjer proti dosedanjemu vodstvu ni najmanjše opozicije. Da se prepreči vsake daljše intrige, pozivlja se vse podružnice in vse druge volilce, da podpisajo pooblastila na njim doposlanih zglednicah ter ta pooblastila takoj doposljejo vodstvu družbe v Ljubljano. — Ime pooblaščenca se vpiše pozneje.«

Kakor se vidi, zapni sestanek mladincev, ki se je nedavno vršil proti starinom, rodi sadove. Kako se glasijo pravljica o lisici in ježu?

+ **Stara hinavka »Edinost«** se je te dni zopet v pristni luči pokazala. O evharističnem kongresu je priobčeval ta »starokrščanski« list suhoparne brzojavke, časih celo nič, večkrat pa globno zavito. Pač pa je »Edinost« obširno priobčila vse brzojavke o protestnih shodih zoper evharistični kongres na Dunaju, v Sv. Hipolitu (tako gnezdo!), Jabloncu, Dečinu ob Labi, Kraljevem Gradcu in je celo počastila Hegemanov protestni shod v Gradcu s posebnimi brzojavkami, kakor da bi se bilo bogve kaj zgodilo. Niti »Slovenski Narod« ni tako poročal. Se pač pozna judovskega duha pri »Edinosti« in njegov vonj ni nič prijeten.

+ **»Socialno Matico«** nameravajo ustanoviti v Gorici. Nasprotniki se zadnji čas znanstveno intenzivno gibljejo in udeležujejo, kar bi naj bilo za nas resen opomin, da ne zanemarjamo znanstvenega dela, ki je fundament za vse drugo.

— **Dr. Murko**, graški vseučiliški profesor, je zadnji čas po nalogu dunajske akademije znanosti prepotoval Hrvaško, Bosno in Dalmacijo, kjer je s pomočjo fonograma zbiral narodne pesmi, ki so mu jih peli muslimanski pravoslavni in katoliški narodni pevci. Dr. Murko je opazil, da med Srbi in Hrvatimi narodna pesem hitro propada in so narodni pevci že jako redki.

— **Ljudsko šolstvo.** Deželni šolski svet je imenoval vpokojeno učiteljico Marijo Cepuder-Zalaznik za definitivno učiteljico in voditeljico na enorazrednici v Tunichu. — Litijski okrajni šolski svet je imenoval bivšo učiteljico na Sveti Gori Ljudmilo Seppe za prov. učiteljico na dvorazrednici v Polšniku. Dne 7. oktobra ob 9. uri dopoldne »se vrši komisijsna razprava o novem šolskem posloplju v M. D. v Polju.

— **Strašen uboj** je izvršila Reza Božič od Sv. Križa pri Kostanjevici na Starem gradu, občina Sv. Križ, dne 17. t. m. dopoldne nad istotam živečo užitekario Uršo Žibert. S petero težkimi udarci s krampom po glavi jo je pobila do smrti. Vzrok so bili najbrž hišni spori radi preužitka. Ubijavka je sama javila svoj zločin pri sodnji v Kostanjevici.

— **Žrtv ropa v semiški okolici.** Maks Erhard bi se imel zagovarjati v avgustu določenem zasedanju. Ker pa glavna priča Neža Jurman vsled boleznih ni mogla k sodišču, se je ta obravnava na zadnje zasedanje preložila. Dne 11. t. m. pa je 80letna oropana in težko poškodovana Neža Jurman

umrla in jo je dne 17 t. m. sodna komisija v mrtvašnici v Nestoplivasi (Semič) raztelesila in to radi konstatiranja, jeli je ista umrla naravne smrti ali vsled po Erhardu zadobljenih udarcev poškodb. Ako hosta sodna zdravnik to zadnje konstatirala, potem je Erhard kandidat vislic.

— **Umrl je na gradu Volavče** graščak g. Karol Rudež v 41. letu svoje dobe.

— **Razgledne vozove na zagrebški električni cestni železnici** uvedejo leta 1913. Večje družbe dijakov, tujcev itd. si lahko najamejo razgledni voz, ki jih potem popelje po vseh progah cestne železnice. Društvo za tujski promet bo ob takih prilikah preskrbelo Cicerona.

— **Zagrebska policija** se zopet pomnoži. Moštvo na konjih se od 24 zviša na 36 mož ter bo ta oddelek imel posebnega učitelja in vodjo v osebi policijskega poročnika Viljema Adamoviča, ki je svojo službo že nastopil.

— **Stopnice so izginile.** Med Fichtenavovo in Seidlnovo uljivo v Novem mestu je že od pamtveka steza k takozvanemu Jerličevemu posestvu in potem na Kapitelški hrib. Tu so preložili staro »ločensko cesto«, katera leži veliko višje od nove in poleg katere stoji poslopje gimnazije. Ob gradnji te ceste postavile so se stopnice iz lesa, tako da si zamogel priti po tej zelo koristni stezi na novo cesto in potem v gimnazijo. Te stopnice stale so tu kakoga pol leta, sedaj pa, ko bi bile zelo koristne, so izginile. Morebiti nam zamore povedati slavno županstvo, kaka nesreča se je pripetila tem stopnicam.

Slike škofa Ant. Mat. Slomška v velikosti 70x58 cm. se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Cena za večbarvno sliko brez okvirja 2 K.

— **Zrebanje srbskih državnih srečkov** iz leta 1888. dne 14. t. m. 75.000 frankov je zadela serija 2092 št. 30, 2000 frankov serija 3438 št. 66, po 500 frankov serija 7331 št. 77 in serija 9860 št. 81, po 100 frankov serija 937 št. 71, serija 2353 št. 3, serija 3522 št. 70, serija 3603 št. 72, serija 4932 št. 29, serija 5429 št. 10, serija 6063 št. 78, serija 7797 št. 79, serija 7890 št. 72, serija 9495 št. 45.

— **Brezplačno posredovanje pri najetu** posojil je na razpolago vsakomur, ki se po posredovanju Slovenske Straže zavaruje za življenje. Slovenska Straža prosi svoje prijatelje za sporočilo naslovov dotičnikov, ki se hočejo pustiti zavarovati za življenje.

KDO POSTANE TRGOVINSKI MINISTER.

Trgovinski minister postane najbrže guverner pošte hranilnice dr. Schuster pl. Bonnet.

SOCIALNO ZAVAROVANJE.

Dne 17. t. m. je soc. zavarovalni odsek sklenil razpravo o temeljnih določilih socialnega zavarovanja in določil posebno določila za Galicijo in Bukovino. §§ 3 in 4 je pododsek rešil v poročevalčevem smislu.

ZASEDANJE DELEGACIJ.

Avstrijsko delegacijo sprejme cesar v torek 24. t. m. ob 1. uri popoldne na dvoru, ogrsko pa ob 12. Plenarna seja avstrijske delegacije, v kateri se izvolijo odseki, bo 24. t. m. ob pol 4. uri popoldne. Takoj po prvi seji prično zborovati odseki, začetkom oktobra slede plenarne seje. Zasedanje delegacij bo trajalo do srede oktobra.

PROTI RUSKEMU KONZULU V LVOVU.

»Slowo polskie« poroča, da bo na zahtevo naše vlade odpoklican ruski konzul v Lvovu, ker je v tesni zvezi z ruskimi ogleduhi in ker se je netaktno obnašal nasproti poljskim strankam.

Štajerske novice.

š **Biserni mašnik Mat. Šinko** v Središču. Središka fara (Štajersko) se posebno odlikuje in ponaša s svojimi odličnimi rojaki, bodisi svetnega ali duhovskega stanu. Tudi letos je doživela izredno čast, ker obhaja središki rojak, vrl rodoljub in prijatelj mladine preč. g. Matija Šinko, dne 20. septembra t. l. 60letnico svojega mašništva ali biserno sveto mašo. Č. g. jubilar je eden najstarejših duhovnikov v lavantinski škofiji. Rojen je bil 10. sept. 1829. kot zakonski sin Matjaža Šinko, posestnika in kovaškega mojstra in Marije roj. Borko v Središču. Ljudsko šolo je obiskoval doma. Ker je kazal posebno bistroumnost, so ga dali stariši v srednje šole v Varaždin na Hrvaškem. 6. razredno gimnazijo je leta 1846. dovršil s odliko. Modroslovje (7. in 8. gimnazij-ski razred) pa je obiskoval v Zagrebu. V bogoslovje se je podal v Gradec, ter bil 20. septembra 1852. posvečen v mašnika. Novo mašo je pel v domači kape- li Žalostne Matere božje. Dne 6. novem-

bra istega leta je nastopil prvo kaplansko službo pri Sv. Lovrencu v Pušcavi. Od tod so ga 13. novembra 1854. poklicali za učnega prefekta in pristava v graško bogoslovnico. Ker pa mestni zrak ni prijal njegovemu slabemu zdravju, so ga poslali 8. novembra 1858. za kaplana k Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Že koncem septembra l. 1859. pa mu je knezoškof Ant. M. Slomšek izročil profesuro pravoslovja na novoustanovljeni bogoslovnici v Mariboru. Proforsko službo je izvrševal zelo vestno ter bil priljubljen pri svojih učencih - bogoslovcih. Dne 28. februarja 1875. je postal župnik v Ljutomeru, kjer je bil goreč pridigar in vnet spovednik — sploh v vseh svojih poslih marljiv in natančen. Popravil je župnijsko cerkev ter dal poslikati njeno notranjščino in prenovil župnišče. L. 1880. je stopil v začasni pokoj, čez tri leta, dne 21. januarja 1883. pa je zopet prevzel župnijo Gornje Sv. Kungote. Koncem septembra 1893. je stopil v stalni pokoj, katerega uživa na svojem rojstnem domu v Središču. Kot vpokojeni duhovnik je večkrat pomagal doma v dušnem pastirstvu ter zahajal več let v ljudsko šolo. S svojim rojakom Lavr. Herg-om je ustanovil družbo za zidanje cerkve v Središču, kateri je bil č. g. Šinko predsednik. V letih 1908 do 1910 je bila farna cerkev prenovljena, za katero je največ daroval č. g. biserni mašnik. Kupil je tudi tri nove zvonove, kateri bodo pač vedno oznanjali hvalo in slavo blagemu gospodu. Leta 1909. je dal s svojim rojakom dekanom Pintarič-om poslikati notranjščino cerkve. Veliko veselje je doživel č. g. Šinko leta 1902., ko je obhajal zlato mašo v središki kapeli. Kdo bi si takrat mislil, da bo še doživel večje veselje in čast, da bo obhajal še šestdesetletnico mašništva? In vendar — ta dan je tukaj! Prečastitemu gospodu jubilaru naše iskrene čestitke! Se na mnoga leta!

š **Pravico javnosti** je podelil naučni minister dvorazredni trgovski šoli za dekleta v Celju za leta 1911/12, 1912/13 in 1913/14. — Dalje je dobila pravico javnosti enorazredna šulferanjska ljudska šola v Cirkahu.

š **Ljubeznjiv mož.** Iz Brežic poročajo: Posestnik Franc Pšeničnik v Jereslavcu, občina Dobova, je s svojo ženo zelo grdo ravnal. V zadnjem času ji je celo grozil, da ji bo odsekal noge in roke in ji kazal ostro nabrušeno sekuro. Te dni je Pšeničnik celo noč popival po raznih gostilnah. Ko se je zjutraj vrnil domov, se je hotel vreči na ženo. Žena in njena mati pa ste zbežali. Pšeničnik jima je sledil. Ko je ženo došel, jo je zgrabil ter jo hotel umoriti z nožem. Ženi pa se je posrečilo uiti, in je zbežala k sosedu Kramerju. Pšeničnik je hotel za njo v hišo, kar pa so mu zabranili s tem, da so zaprli vrata. Nato je zlezal v hišo skozi okno. Hotel se je znova spraviti nad ženo, kar pa mu je Kramer zabranil. Uboga žena je nato zbežala v gozd in tam v deževju prebila en dan in eno noč. Domov se je vrnila šele, ko so suroveža aretovali. Izročili so ga okrajni sodniji v Brežicah.

š **Kurji tat, ki je ukradeno perotnino prodajal okradeni.** Nekemu hotelirju v Rogaški Slatini je bilo v zadnjem času ukradenih 70 mladih kur. Tatu niso mogli izslediti. Enega zadnjih dni pa je videla hotelirjeva dekla preko meje na Ogrsko. Pri tem pa se je tako zakasnil, da se je šele ponoči vračal iz Ogrskega zopet domov na Štajersko. V kraju Ferencfalva sta ga na cesti napadla dva moža, oborožena z dolgimi noži ter mu grozila s smrtjo, če se ne pusti mirno preiskati. Nato sta ga preiskala, našla pa sta pri njem samo 1 K. Ko sta bila gotova, sta ga pustila zopet iti. Fischer pravi, da je v napadalcih spoznal cigane.

š **Cestni rop.** Iz Radgone: Izganjalec Franc Fischer v Radgoni je imel v nedeljo izgnati nekega izganca domačega hlapca Vincenca Hajušeka se s košem na rami zmuzati iz hleva. Ko je ta dekle opazil, je vrgel koš od sebe. V košu je bilo polno perotnine. Hajušek je obstal tudi vse prejšnje tativine. Rekel je, da je ukradeno perotnino prodal vedno zopet nazaj hotelirjevi ženi, rekoč da jo pošilja naprodaj njegova mati.

š **Zaprli so v Gradcu** zaradi tatvin v Maribor pristojnega umetnega mizarja Jožefa Hölzlina.

š **Kaj vse dela alkohol.** Iz Sevnice poročajo: V neki gostilni v Ziherskem vrhu se je v nedeljo vršila neka veselica. Pri tej sta bila navzoča tudi brata Franc in Jože Vouk. Vsled neke malenkosti sta pričela z delavcema Matijem Kozincem in Antonom Klinaričem prepir, iz katerega je kmalu nastal pretep. Klinarič in Kozinc sta od obeh Voukov dobila z nožem nevarne poškodbe. Vouka sta v svoji besnosti po-

bila v gostilni tudi veliko steklenic in iztrgala iz stropa svetilke ter jih razbila na tleh. Orožniki so oba pretepača aretovali.

š **Kap na možgane** je zadela v Mariboru 35 let staro gospo Lino Pušenjak, stanujočo na Elizabetni cesti št. 16.

š **Aretovani cigani.** Iz Celja poročajo: 10glava ciganska tolpa, katere glavarja sta Vincenc Gartner in Alojz Rak, se je že dalj časa klatila po Savinjski dolini ter izvrševala razne tativine na sejmih, cerkvenih slavnostih ter pri raznih posestnikih. Cigani so jemali vse, kar jim je prišlo pod roko. V gostilnah so izvajljali kmete k hazzardnim igram ter jih ogoljufali za visoke vsote. Izvrševali so tudi žepne tativine. Orožnikom se je na Gorici pri Žalcu posrečilo aretovati pet ciganov, katere so oddali okrožnemu sodišču v Celju, petim pa se je posrečilo uiti.

š **Brezsrčna mati.** Iz Šoštanja: Te dni je dekla Ana Čuješ porodila pod nekim drevesom na travniku dečka. Takoj po rojstvu ga je zanesla v svinski hlev in ga pustila tam, ne da bi se dalje za njega brigala, ležati. Domači so šele drugi dan našli otroka v hlevu in ga rešili gotove smrti. Brezsrčno mater so zaprli.

š **Nesreča.** Rimske toplice: Franc Žužek, posestnik na Brodnica je peljal dve ženski na postajo v Rimske toplice. Ravno pri postaji pa se mu je voz prevrnil in obe ženski sta padli v jarek poleg ceste. Dobili ste tako hude poškodbe, da so ju morali takoj odpeljati v celjsko bolnišnico.

š **Od južne železnice.** Prestavljeni so: Franc Birnstingl, revident iz Kufsteina v Slovensko Bistrico; Karl Olbrich, asistent, iz Slovenske Bistrice v Kufstein; Jožef Leitner, pristav, iz Frohnleithna v Maribor, glavni kolo-dvor; Ivan Klega, prov. asistent, iz Rimskih toplic v Franzensfeste in Iv. Sabatin, prov. asistent iz Laškega trga v Rimske toplice.

š **Vlak je povozil** v Kapfenbergu blizu Gradca železničarja-zavirača Jožefa Dornerja.

š **K zagonetnemu strašnemu umoru pri Judenburgu** se nam še poročajo: Truplo zagonetno umorjenega moža pri Judenburgu je našel cestni delavec Siebenhofer, ki je ravno delal na cesti. Ko je Siebenhofer o najdenju poročal oblastim, so iste pustile truplo zapeljati v mrtvašnico pokopališča v Judenburgu, kjer se je nato izvršila sodnijska obdukcija. Spoznali so, da sta smrt povzročila dva sunka v srce, ki sta bila prizadjana z ozko ojstrino. Ljudje so vsled tega slučaja zelo razburjeni in si pravijo različne stvari, tako, da so kritičnega dne videli na mestu, kjer so našli umorjenca, stati avtomobil iz katerega sta izstopila črna oblečena mož in neka dama. Po kratkem prestanku sta avtomobil oba zopet zasedla in se odpeljala dalje v smeri proti Zeltwegu.

Z BALKANA.

Na cesti v Skader je neka alban-ska četa usmrtila tri mlade častnike in jih oropala. Iz Gorice je pobegnilo 50 orožnikov s častniki iz strahu pred Albanci. Med Miritidi in Malisi se še neprestano bijejo boji. Skader je tako ogrožen, da je turški ministrski svet sklenil v mesto zopet odposlati vojake. V vasi Trasič je neka srbska vstaška četa usmrtila eno ženo in 7 otrok. Na otoku Sam je tudi prebivalstvo strašno razburjeno. Minuli teden so bile usmrčene tri osebe. V nedeljo je 80 vstašev na Samu oropalo carinsko blagajno in pobegnilo v gore. Vstaše so zasledovali orožniki in vojaki. Vnel se je boj. Kako je izpadel, še ni znano.

Koroške novice.

k Slovensko delavsko društvo za Celovec in okolico vabi na shod, katerega priredi v soboto, dne 21. septembra t. l. ob 8. uri zvečer v hotelu »Trabesinger«. Spored: Pozdrav predsednika; zapisnik zadnjega shoda; govor: Poročilo o 23. evharističnem kongresu na Dunaju.

Ljubljanske novice.

lj **Shod ljubljanskih zaupnikov S. L. S.** se je vršil včeraj ob številni udeležbi v Ljudskem Domu. Shod je otvoril, od volilcev burno aklatmiran, načelnik ljubljanskega vodstva g. primarij dr. Vinko Gregorič, ki je opozarjal na važnost volitev in izrekel nado, da bodo vsi resni volilci volili s Slovensko Ljudsko Stranko. Dež. poslanec prof. K. Dermastia je povdarjal, da je od liberalne stranke nekoliko predrzno, usiljevati ljubljanskim volilcem, posebno uradništvu kandidata, katere-mu je državni pravdnik zalučil v obraz očitanje razžaljenja Veličanstva. (Klic:

Terorizirajo! Saj je Hribar zanj govoril!) Prof. Karol Dermastia pred-laga nato, naj bi bil kandidat g. primarij dr. Vinko Gregorič. (Soglasno pritrdjevanje.) G. dr. V. Gregorič izjavlja, da bo vedno rad podpiral v vrstah volilcev S. L. S. s svojim svetom in izkušnjami, ki si jih je pridobil tekom dolgoletnega političnega delovanja prizadevanje stranke, kandidiral pa sedaj iz zdravstvenih ozirov ne bo in priporoča namestu sebe kako mlajšo moč. Stavb. mojster g. Ogrin priporoča v imenu obrtnikov, naj bo eden kandidatov obrtnik. Najboljši obrtniški kandidat bi bil **Ivan Kregar, predsednik obrtno-pospeševalnega zavoda**. Občinski svetnik Lilleg priporoča, naj bi kandidiral tudi **dr. Lovro Pogačnik, deželni komislar**. Obe kandidaturi sta bili soglasno z velikim navdušenjem sprejeti. Dr. Lovro Pogačnik se zahvaljuje za izkazano mu soglasno zaupanje ter izjavlja, da sprejme kandidaturu in bo kakor doslej vse svoje moči posvetil zvestobi in delu za napredek in zmago strankinih načel. Za v poslih odsotnega Ivana Kregarja izjavlja predsednik, da je Kregar pripravljen prevzeti kandidaturu. V imenu ljubljanskih volilcev S. L. S. se nato zahvaljuje g. prof. Karol Dermastia načelniku dr. V. Gregoriču za vso požrtvovalnost, s katero vztrajno deluje. Z njegovim vodstvom pridemo do končne zmage tudi v Ljubljani. (Velike ovacije načelniku.) Obrtniški stan ne bi mogel dobiti boljšega zastopnika kot je kandidat Ivan Kregar. Malo je mož, ki bi tako poznali težnje obrtnega stanu, kot jih pozna Ivan Kregar. Popolnoma novega kandidata smo dobili v osebi dr. Lovro Pogačnika. Gg. uradnike bi vprašal: Kdo bo bolje zastopal uradniške zadeve: tržni nadzornik Ribnikar ali dr. Lovro Pogačnik? Med tema dvema gospodoma v nobenem oziru ni mo-goča niti primera. Vse svoje moči posvetimo v to, da pripomoremo našima kandidatom do zmage. Volimo moža, katerih delo se nikjer ni pokazalo v razdiranju. Načelnik dr. Gregorič zaključuje zborovanje, ki je pokazalo lepo soglasnost in veliko navdušenost za dobro stvar. Shod zaključuje s klicem: **Volilci — storite svojo dolžnost!**

lj **Barantanje za ljubljanski mandat.** Pod tem naslovom piše socialno-demokratska »Zarja«: »Slovenski Narod« zatrjuje, da sta bila Reisner in Ribnikar kandidata liberalne stranke v tistem hipu, ko so ju klerikalci pah-nili iz deželne zbornice. Ne vemo, če so imeli liberalci z izbero svojih kandida-tov srečno roko in če bosta ta dva poli-tičarja navadne mere, kakor jih gre dvanajst na tucat, prav posebno impo-nirala liberalnemu volilstvu. Ampak postavljene kandidatove je stvar vsa-ke stranke in je nam vseeno, koga si liberalci izbero. Eno pa nam ni vseeno in ne more biti vseeno protiklerikal-nim življenjem: nespodobno barantanje za ljubljanski mandat, ki se godi za kulisami, za hrbotom volilcev. Prav na-tanko vemo, da vodilnim osebam v iz-vrševalnem odboru liberalne stranke ni bila všeč ponovna kandidatura Rib-nikarja — ali jim je bil prenaiven ali jim je bil preradikalen, nam ni znano. Znano nam pa je, da so se te vodilne osebe ogrevale za dr. Ravniharja in da je bil poslan h gosp. Ribnikarju meše-tar, kateri naj bi ga bil pregovoril, da se sam prostovoljno odreče ponovni kandidaturi. Znano nam je, da je me-šetar svojo nalogo izvršil in da si je g. Ribnikar izgovoril dan premisleka. Na-slednji dan je odgovoril mešetarju, da se odreče od liberalne stranke formal-no ponudeni kandidaturi pod pogojem, da dr. Ravnihar odloži in mu prepusti ljubljanski državnozbornski mandat. — Mandat za mandat! Tako je bilo stališ-šče g. Ribnikarja. Voljan je bil izročiti interese prebivalstva v deželnem zboru drugemu poslancu, če bi le mogel ne-srečne Ljubljance oškodovati s svoj-im poslančevanjem na Dunaju. Kaj je izvrševalni odbor odgovoril na to sejmarsko ponudbo g. Ribnikarja, nam ni znano in tudi ne vemo, kaj je ukren-il na to neokusno barantanje z ljubljanskimi mandati. Nespodobno to po-četje se nam zdi skrajno žaljivo za ljubljanske volilce, zakaj po naših na-zorih je mandat stvar političnega za-upanja in ne predmet sejmarskega ba-rantanja. Prokleta usoda naših liberalcev je, da pokvarijo s svojo nerodnostjo ali pa s pomanjkanjem moralne res-nobe in taktva vsako akcijo, kijo v zamejo v roke... Prav nič čudnega ni, če tako nejalno in poni-žujoče postopanje disgustira liberalne volilce... Naloga izvrševalnega odbo-ra liberalne stranke je, da z možato iz-javo popravi, kar se popraviti da. — Mi nimamo k temu mnogo pristavi-ti. Stvar ljubljanskih liberalnih volilcev je, če hočejo biti figurice v liberalnem

političnem »Kasperltheatru«. Če so liberalci tako naivni, naj se pa odločijo za izbarantani mandat! Liberalci — usmilite se ubogega dr. Tavčarja in rešite ga Ribnikarja!

Ij Legitimacije in glasovnice za ljubljanske deželnozborske volitve je začela pošta volilcem dostavljati. Kdor bi izmed volilcev ne dobil volilnih dokumentov do **sobote**, naj se zglozi v tajništvu S. L. S. (poslopje Ljudske posojilnice, II. nadstropje, levo) ali pa naj gre **osebno** po legitimaciji in glasovnico na **deželno vlado**, Simon Gregorčičeva ulica, I. nadstropje, soba št. 33. Opozarjamo volilce, naj si preskrbe volilne dokumente zanesljivo do **ponedeljka, 23. t. m.** zvečer, ker se na dan volitve ti dokumenti ne bodo več izdajali.

Ij Dobrota je sirota. Včerajšnji »Sl. Narod« napada v notici »Klerikalci in Slovenska Filharmonija« tudi Slovensko Filharmonijo, ker je koncertirala v »Unionu«. Na včerajšnjem običnem zboru Slovenske Filharmonije pa je njen blagajnik g. Milan Drachsler izrekel iskreno zahvalo ravnatelstvu hotela »Union«, da je prepuščalo veliko dvorano za koncerte Slovenske Filharmonije popolnoma brezplačno, kajti, ako bi ne imela Slovenska Filharmonija dvorane zastoj, bi ne imela pri svojih koncertih dobička. — »Narod« seveda nima nujnejšega dela kot da hotel »Union« napada zaradi te dobrote ter se tako spravlja v nasprotje celo s svojim liberalnim državnim poslancem dr. Ravniharjem, ki kot predsednik Sl. Filharmonije izjavlja, da igra godba tam, kjer ji več nese. Dobrota je res sirota pri naših liberalcih!

Ij Novo poslopje podružnice c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani. Ravno kar dodelano poslopje podružnice c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani, v katerem se je pričel promet 9. septembra, leži v Prešernovi ulici poleg glavne pošte. Z ozirom na malo obsežnost stavbišča 335 m², je moral izdelovatelj stavbnega projekta kolikor mogoče izrabiti prostor ter se mu je ta namera tudi najbolje posrečila, bodisi glede praktičnih potreb, bodisi glede higijskih zahtev ali estetičnih načel. Da se je dobilo primerne trgovinske prostore v parterju, se je uporabilo tudi obširno dvorišče, ki je pokrito s stekleno streho. Spodaj leži prostor souterraina, ki istotako služi namenom banke, dobiva svetlobo skozi steklena tla v parterju. V souterrainu je tresor, čegar zidovi so napravljeni iz umetne opeke in portlandskega cementa, poleg tega so pa tudi zavarovani proti vlomom, ognju in potresu z močnimi oklopi iz tesno skupaj zloženih železnih tračnic. Enako konstrukcijo imajo tudi tla in strop tresorja, v katerem so safeji za stranke in velike blagajne zavoda. Edini vhod v tresor zapirajo 2500 kg težka, popolnoma pred vlomom varna vrata s trojnimi zaklepi. Zavod se zlasti glede naprave tresorja ni strašil nobenih stroškov, da nudi svojim naročnikom pri shranjevanju vrednosti kolikor mogoče veliko varnost. Napravo tresorja si je med uradnimi urami vedno mogoče ogledati. V predsobi tresorja se dospe po posebnih stopnicah iz poslovnih lokalov v parterju. Na drugi strani souterraina je centralna kurjava, do katere se pride po glavnih stopnicah. V parterju so iz ceste dostopni poslovni lokali. Razdeljeni so po lesenih stenah z brušenim steklom v več oddelkov, in sicer v prostor za stranke, ki morejo občeovati z blagajnikom in likvidatorji pri štirih linah, dalje v prostor za višjega prokurista, ki more iz svojega oddelka pregledati skozi veliko stekleno okno ves promet s strankami ter poslovanje osebja. Poleg poslovnih prostorov je garderoba in umivalni prostori za uradnike. Prostori poslopja v prvem nadstropju so istotako določeni za namene banke ter je v njih sejna soba in soba za dirigenta. V ostalih prostorih I. nadstropja je korespondenčni oddelček. V I. nadstropju se pride iz pritličnih uradnih prostorov po vijugastih železnih stopnicah. Končno so tudi v I. nadstropju kot v pritličju garderoba in umivalni prostori. Vsi pisarniški prostori so zvezani med seboj z avtomatično delujočo telefonsko napravo, ki ima sedaj 10 govornic, s čemur je uradnikom posameznih oddelkov medsebojni promet znatno olajšan ter onemogočena vsaka potrata časa. Vsi uradni prostori so električno razsvetljeni. V drugem nadstropju je stanovanje višjega prokurista, medtem ko je v zadnjem nadstropju perilnica in soba za likanje ter stopnice na streho. V vseh treh nadstropjih so proti dvorišču stanovanja za služe. Načrte je izdelal arhitekt kreditnega zavoda Teodor Schreier na Dunaju, ki je tudi vodil

vodstvo stavbe. Lokalno zastopstvo imenovanega arhitekta je bilo poverjeno ljubljanskemu arhitektu in mestnemu stavbnemu mojstru Francu Kaudela. Izvedbo stavbnih del so oskrbeli, v kolikor je bilo to mogoče, ljubljanski podjetniki, ki so svojo nalogo tudi vzgledno izvršili. Oprema vseh prostorov je zelo posrečena ter so izvršena dela sijajno spričevalo o sposobnosti teh tvrdk. Zidarska, tesarska in mizarska dela je izvršila Kranjska stavbinska družba, kamnoseška dela Feliks Toman, krovna in kleparska dela Teodor Korn, ključavničarska dela Avgust Martinčič, steklarska dela pa Alojzij Pauschin. Instalacije vodovoda je izvršila tvrdka I. M. Ecker, električne luči mestna elektrarna, svetilnega in kurilnega plina ljubljanska plinarna. Slikarska in plesarska dela sta izvršili tvrdki Brata Eberl in Franc Ks. Stare, peči in ognjišča tvrdka P. F. Vidic & Komp., tapetniška dela in opravo pa tvrdka J. Mathian. Od izven Ljubljane stanujočih dobaviteljev naj omenimo tvrdke Janesch & Schnell (betonski stropi), J. L. Bacon (centralna kurjava), C. Polzer & Ko. (naprava tresorja), R. Ph. Wagner, Biro & Kurz (železne konstrukcije), Jožef Riedl (figuralna kiparska dela), Sandor & Fröhlich (ornamentalna kiparska dela), Prva avstrijska tovarna linoleja (prevleka tal). A. Freissler (ročno dvigalo), Decker & Homolka (telefonske in brzojavne naprave), ter tvrdka Bothe & Ehrmann, Zagreb, kakor tudi V. Sedlak v Jihlavi (pohištvo). — Z zgradbo se je pričelo spomladi l. 1911., a je delo močno oviral veliki promet v Prešernovi ulici, kakor tudi mala prostornost stavbišča. Tudi ni podcenjevati dolgotrajno in skrbno izvedeno podzidavanje treh sosednjih poslopij, ki so imela nezadostne temelje ter morala biti povodom nove stavbe primeroma zavarovana. Poslopje je bilo pod streho jeseni leta 1911., pozimi pa je bilo izkurnjeno in osnaženo. Instalacijska dela, postavljanje pohištva, oprava tresorja so rabila z ozirom na skrbno in solidno izvedbo mnogo časa. Kreditni zavod se ni bal niti truda niti stroškov, da si ustvari modernim zahtevam bančnega poslovanja primerno lastno poslopje, ki je za občinstvo na udobnem mestu, ki istemu nudi vse prednosti modernega bančnega poslovanja in ki je v čast sodeložnim obrtnikom in dobaviteljem.

Ij Glasbena šola »Ljubljane« otvori letos poduk za vse inštrumente v orkestru za klavir, solopetje, deklamacijo, glasbeno zgodovino poleg teorije, harmonije in kontrapunkta. Poučevali bodo gca. J. L. Gerbič, g. B. Černy, oba absolventa praškega konservatorija, g. J. Zdešar, absolvent dunajskega konservatorija poleg nekaterih drugih učnih moči. Vpisnina 2 K, učnina za predmet 4 K mesečno, za solo petje 6 K mesečno, teorija brezplačna. **Vpisovanje se vrši od 3. do 7. ure popoldne v društvenih prostorih hotela »Union«,** vhod iz Frančiškanskih ulic, desno, I. nadstropje. V ljudskošolski zbor se sprejemajo učenici in učenke, ki so dovršili deseto leto in so muzikalno nadarjeni. Vpisuje se ob gori navedenih dnevih. Poduk tega zbora bo brezplačen. Želijo je tudi, da bi se čim več mladeničev javilo za godbo na pihala, da bi bili sčasoma na razpolago za domače orkester, oziroma godbo. **Somišljenike prosimo, da pošljejo svojo deco v glasbeno šolo »Ljubljane«, ki jim nudi temeljito in popolno izobrazbo v glasbi.**

Ij Slovenska Filharmonija je imela včeraj zvečer svoj občni zbor v gostilni g. Mraka na Rimski cesti ob navzočnosti 15 članov. Predsednik dr. V. Ravnihar je v svojem nagovoru povdarjal z ozirom na to, da se je zadnji čas v javnosti zanikavala potreba civilne godbe v Ljubljani, da v Ljubljani samo vojaška godba ne more več zadostovati. Poleg gledališča potrebujejo civilni orkester tudi razna glasbena in druga društva. Vsem tozadevnim zahtevam samo vojaški orkester ne more ugoditi. Poleg tega so pa tudi prireditve, pri katerih vojaška godba sodelovati ne more. To povdarja popolnoma sine ira et studio, ker Filharmonija nima nobene politične tendence. Orkester ni naročen od nobene politične stranke in je samo umetniška skupina, ki prodaja svojo umetnost onemu, kdor bolje plača. Res je, da je orkester dražji kot vojaška godba, to pa zato, ker ima vojaška godba manj stroškov, kajti plačevati ni treba za godce nobenega starostnega zavarovanja, davka itd. Po vsej Avstriji pa se stremi za tem, da se cene vojaških godb zenačijo s civilnimi, ker potem bi ne bilo nobene konkurence. Slov. Filharmonija stremi za tem, da bi dobila slovenske godce, ki jih ima doslej skoro eno tretjino, kajti s tuji godci je imela ravno letos

mного težav. — Iz tajniškega poročila g. Mateja Čadeža posnemamo, da je imel v preteklem poslovnem letu odbor Slov. Filharmonije 15 sej, ožji odbor pa skoro vsak teden. V zimski sezoni je imela 33 godbenikov, 3 pomožne moči in kapelnika; v letni sezoni pa 25—27 godbenikov in kapelnika. Sporedno s slovenskim gledališčem sta sodelovala kot kapelnika gg. Talich in Jeremias. Za bodočo zimsko sezono je projektiranih 28 godbenikov, 2 pomožna godbenika, sluga in kapelnik. Raznih nastopov je bilo 115, med katerimi je bilo 14 promenadnih koncertov. Podpornih članov je imela Slov. Filharmonija v začetku poslovnega leta 438, danes pa je 386, ki plačujejo mesečno 434 K članarine. Za tekoče leto je dovolila ljubljanska mestna občina rednih 20.000 K in izrednih 10.000 K podpore. — Blagajnik g. Milan Drachsler je poročal o gmotnem stanju Slov. Filharmonije, ki je imela v preteklem poslovnem letu 161.972 K 30 vin. denarnega prometa, in sicer dohodkov 80.349 K 17 vin., stroškov pa 81.623 K 13 vin. Saldo znaša 15. kimovca 1912 208 K 21 vin. ter neplačani pogreb A. Aškerca 64 K. Dolgov ima Slov. Filharmonija 21.342 K 36 vin. Preteklo poslovno leto je bilo v gmotnem oziru eno izmed najslabših. Odpadli so koncerti v hotelu »Tivoli« (okoli 100 prireditve), nemalo pa je vplivalo na dohodke poleti tudi slabo vreme, vsled česar je odpadlo mnogo prireditve. Na predlog rač. preglednika g. Franchettija se je izreka nato blagajniku zahvala in absolutorij. Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika dr. V. Ravnihar, za odbornike M. Čadež, M. Drachsler, J. Potčavnik, Al. Ravnihar, dr. Kozina in Ant. Svetek, za preglednika računov E. Franchetti in V. Trtnik. Pri slučajnostih se je sprejel predlog g. Pauerja, naj se v zimski sezoni ima 28 godcev ter naj Slovenska Filharmonija skrbi za naraščaj. Odklonil se pa je njegov predlog, naj šteje godba poleti le 20 godcev. Glede vzgoje naraščaja je pojasnil g. Drachsler, da je Slov. Filharmonija pripravljena dati Glasbeni Matici in glasbenemu društvu »Ljubljana« svoje godce na razpolago kot učitelje ter celo plačati za učence ukovino. Gosp. Pauer je nato prosil v imenu nekaterih godcev, ki so se obrnili nanj in ki imajo v Ljubljani družine, naj se jih nastavi vsaj še v zimski sezoni. Predsednik dr. Ravnihar je pojasnil, da so imeli vsi godci sklenjene pogodbe z Slov. Filharmonijo do 31. avgusta in so vsi godci že vedeli naprej, da od tega dne niso več člani orkestra. Odbor je izročil sestavo novega orkestra slovenski uniji godbenikov v Pragi in je prvi pogoj za sprejem v orkester, da postanejo omenjeni godci člani Unije. Filharmonija se je obrnila na Unijo, ker je imela z dunajskim Verbandom slabe izkušnje. Tako je dunajski Verband n. pr. pošiljal v Celovec godce samo za zimsko sezono za cenejšo gažo kot pa v Ljubljano za celo leto. Sicer pa dunajska centralna organizacija godbenikov o nekaterih godcih sama noče ničesar več slišati, ker jih ne smatra več za svoje člane, kajti dobila ni od njih že dve leti društvenih prispevkov. Ljubljanski društveni blagajnik je namreč ta denar (700 K) ponemiril. (Toda za tega človeka se v občinskem svetu ni nihče potegoval! Opomba uredništva.) Če centralna organizacija noče o njih vedeti, ima Slovenska Filharmonija še manj povoda, da se zanje zavzema. Po nekaterih manj važnih razgovorih se je nato občni zbor zaključil.

Ij Pogrešan dijak. Pogreša se od ponedeljka popoldne 14letni dijak III. gimnazije Jožef Lavrič iz St. Vida na Dolenjskem. Lavrič je šibke postave, hledoličen, kostanjevih las, oblečen je bil v rjavo obleko, je imel rjav klobuk in pelerino. Komur je o njem kaj znanega, naj čimprej sporoči mestni policiji.

Ij Kolo ukraden. Danes dopoldne je bilo Francu Ravenegu ukradeno iz veže na Turjaškem trgu št. 4 kolo »Kinta«, znamke M. III, št. 255.272. Kolo je črno emailirano, ima polno ploščo, ravno valovito balanco, kolesi pa imate rdeče obroče. Kolo je skoraj popolnoma novo. Pred nakupom se svari.

Ij Našla se je večja vsota denarja v gostilni pri »Zvezdi«. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri gostilničarju Peter Križu.

Telefonska in brzajavna poročila.

ZOPETNI ŠKANDALI V BUDIMPEŠTI. — MINISTER KLOFUTA IN JE OKLOFUTAN. — ODPOR OPOZICIJE ZAKENKRAT ZLOMLJEN.

Budimpešta, 18. septembra. Z največjo napetostjo je javnost pričakovala današnje seje. Opoziciji, ki se je poda-

la korporativno v zborovalnico, so na potu prirejali ovacije. Ko sta grof Tisza in ministrski predsednik Lukacs vstopila v dvorano, se je vzdignil velikanski vrišč, člani opozicije so trobenjali in grof Tisza ter Lukacs psovali. Poslanec Kostkai je trobental generalni marš, poslanec Huszar pa je vlekel velikansko harmoniko. Drugi so s palicami tolkli po pulth. Ropot je bil nepopisen. Ko se vzdigne trgovinski minister Beöty, da govori, mu poslanec Zborai zakliče: »To je tudi tak šuft iz Tiszove garde! Sramujte se, da pripadate taki vladi!« Ministra je vsled teh besed popadla taka jeza, da se je z dvignjeno pestjo vrgel na poslanca. Ta se je umaknil, medtem pa je trgovskemu ministru izpodletelo, da je padel, pa se je vzdignil, planil na Zboraja in mu prisolil klofuto. V tem momentu prihrume poslanci ljudske stranke, obkolijo ministra in ga petkrat oklofutajo. Vsled tega nastane velikansko razburjenje, vrišč je naravnost peklenk, člani večine pa pridejo ministru na pomoč. Nastane splošno ruvanje in suvanje, medtem pa se ministru posreči, da se osvobodí svojih napadalcev. Dolgo traja, preden se poslanci podajo zopet na svoje sedeže. Ko hoče Tisza poklicati nekatere poslanca k redu, nastanejo zopet novi škandali. Člani večine prirejajo grofu Tiszi burne ovacije. Tisza si imena škandalnikov notira in, ko pride do miru, končno sejo suspendira.

Ob 11. dopoldne se prikaže zopet policijski nadinspektor Pavlik s svojim moštvom. Ko opozicija to zagleda, zapusti, ne da bi se upirala, korporativno zbornico.

Nato se seja zopet otvori in trgovinski minister se dvigne, da se opraviči. Pravi, da so ga opozicijski poslanci brez povoda psovali in da se je vtila nanj cela reka osebnih žaljenj. Večina kliče: »Sramota!« Poslan. Farkas: »Šuft je tisti, ki je to storil!« Minister izjavlja nadalje, da je potpel, dokler je mogel, da pa je človek, in zato ga je žal zapustilo samopremaganje. Šel sem poiskat moža, ki mi je imel toliko povedati, da mi da odgovor obliče v obliče. — Veliko odobravanja. — Kar se je potem zgodilo, mi ni več jasno. Prosim še enkrat oprosteno! — Večina se vzdigne s sedežev in kliče: »Eljen Beöty!« Farkas kliče: »To je gentleman!«

Nato se vzdigne grof Tisza in izjavi, da ga izjava trgovinskega ministra oprostča nadaljnjih odredb. Minister je nastopil kakor mož. Nato pride Tisza k dnevnemu redu in se izvrše volitve v delegacijo. Ker opozicija sploh ni postavila kandidatov, ni bil noben član opozicije izvoljen v delegacijo. S tem je odstranjena nevarnost hrupne obstrukcije v delegaciji. Nato se je zbornica do 20. ok. obra odgodila, ker je dnevni red z izvolitvijo delegacije izčrpan.

ODLIKOVANJE.

Dunaj, 18. septembra. Cesar je nadvojvodomu Francu Salvatorju in Karlu Štefanu podelil veliki križ Štefanovega reda.

OBOŽNICA PROTI ALFIREVIČU.

Zader, 18. septembra. Izšla je obtožnica proti zaprtemu absolviranemu učiteljskemu Ivanu Alfirviču. Obtožnica dolži Alfirviča, da je v Zagrebu navduševal Jukiča, naj umori Cuvaja. Kot priče predlaga državni pravdnik: Luko Jukiča, Avgusta Cesarca, Franjo Neidhardta in Dušana Narančiča. Razprava bo pred poroto v Zadru, ki pričinja svoje zasedanje dne 2. decembra.

VELIKANSKA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

London, 18. septembra. Ekspresni vlak Liverpool—Chester je skočil s tira in se zaletel v neki most. Pet vozov se je prevrnilo in užgalo. Strojevodja je bil na licu mesta ubit, kurjač nevarno ranjen. Vsi potovalci, ki so se v ponesrečenih vozovih nahajali, so prišli ob življenje. Dozdaj so potegnili iz ruševin 14 mrtevcev in 50 težko ranjenih.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA NA ŠPANSKEM.

Madrid, 18. septembra. Delegacija katalonskih železničarjev je izjavila, da je pričakovati v najkrajšem času izbruha stavke, ker so železničarske družbe v Saragossi odklonile zahteve železničarjev.

Barcelona, 18. septembra. Železničarji so oficijelno proglasili stavko.

REVOLUCIONARNO GIBANJE V RUŠKI ARMADI.

Petrograd, 18. septembra. Danes je bilo v Sebastopolu zopet aretiranih več mornarjev zaradi revolucionarne propagande med moštvom vojne mornarice.

Sukneno blago

za moške obleke se kupi
najbolje pri R. Miklauc
v Ljubljani. 2933 1

Velika izbira, - Donesljive cene, - Na
zahtev se tudi izdelovanje oblek preskubi.

Fin ŠPIRIT

iz žita, najboljše kakovost
za žganje priporoča v mno-
žinah od 60 litrov naprej po
prav nizki tovarniški ceni
M. Rosner & Co., Ljub-
ljana, poleg pivovarne Union.

Zajamčeno pristno

Slivovko Hruševac Brinjevec Tropinovec Vinsko žganje

iz lastne žganjarne se dobe v mno-
žinah od 25 litrov naprej pri veležga-
njarni sadja 950 (52)

M. Rosner & Co.,

Ljubljana, poleg pivovarne „Union“.

Sprejme se takoj dobro izvežban

trgovski pomočnik in dobro ženska moč

srednje starosti v trgovino z mešanim bla-
gom pri I. MODIC-u v Novivasi pri Ra-
keku. 2956

Nizozemska

zavarovalna družba za življenje

Ravnateljstvo: Dunaj I. Aspernplatz 1.

se priporoča za sklepanje zavarovanj na življenje, rente, doto in vojaško službo
pod najugodnejšimi pogoji in najnižjimi premijami.

Stanje zavarovanj koncem leta 1910 ca 375 milijonov.

Rezerve 112 452

Glavno zastopstvo za Štajersko in Kranjsko v Gradcu I, Schmiedgasse 40,
kjer se sprejmo vsak čas strogo reelni, delavni sotrudniki proti dobri plači.

Nadzorstvo za Kranjsko: Ljubljana, Hrvatski trg 4.

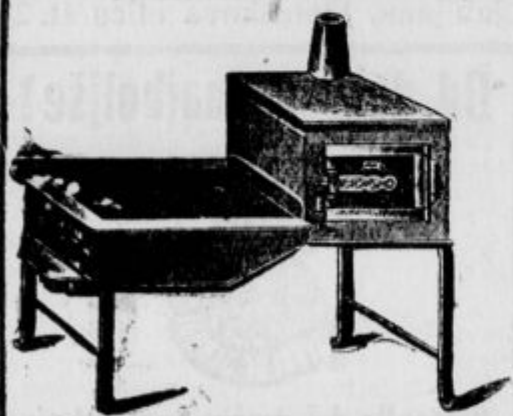
Elektrotehniška delniška družba

prej 1018

Kolben in dr. Praga-Vysočany.

Dinamo stroji, elektriški motorji. Naprave za elektriško razsvet-
ljavo in prevažanje elektriške sile. Električni obrat vseh
vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektriške železnice
in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice
vseh vrst.

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in
hitra popravila vseh elektriških strojev od drugih tvrdk. Vse
potrebe za inštaliranje.

Najcenejši nakup! Najcenejši nakup!

Trgovina z železino

ŠTEFAN NAGY, Ljubljana

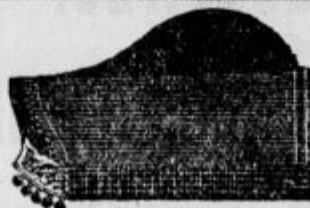
Vodnikov trg št. 5, blizu stolne cerkve

priporoča za sezono svojo veliko zalogo
železa, železnega blaga, okovov, cementa in štu-
katurnega bičja, strešnega papirja s karboline-
jem, dalje kompletnih štedilnikov, kakor tudi
oprave za vrtove ter omarice za led. Kuhinjska
oprava, železne postelje, umivalniki, keglji in
krogle za kegljanje, žirna in morska trava, kakor
tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti po
1650 najnižjih cenah.

Privatno se temeljito

poučujejo citre

po najboljši dunajski metodi „Umlauf“. Začetniki in taki, ki
že igrajo, dame in gospodje, kakor tudi dijaki in šolska mla-
dina od 10. leta dalje se smejo zanašati na gotov uspeh.
2945 (3) Ljubljana, Čopova cesta št. 9.

Šolske knjige

za vse šole v najnovejših odobrenih izdajah, kakor tudi vse druge šol-
ske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah priporoča

Lav. Schwentner

knjigotržec v Ljubljani, Prešernova ulica 3.

Domača tvrdka!

Domača tvrdka!

Priporočamo
solidno tvrdko

modni salon

damskih in otroških klobukov ter športnih čepic
vseh vrst

Marija Götzl

Židovska ulica 8.

— Gene brez konkurence. —

2036

Vsak petek in postni dan se dobijo
sveže morske ribe
pri Ant. Stacul v Ljubljani

2900

Zastopstvo le prvovrstnih to-
varen in priznano najboljših
koles „KINTA“ modeli 1912

Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.

Specialna trgovina s kolesi, motorji, avto-
mobili in posameznimi deli.

Mehanična delavnica prvega razreda za vsa v
to stroko spadajoča dela in popravila.

Garaža za avtomobile. Zaloga pnev-
matikov za avtomobile, motorje in kolesa. —
Popravila pnevmatikov potom vulkaniziranja.
— Benzin in olje za vse vporabe. — Izposo-
jevalnica koles. — Sola za vožnje z vsemi
vozili. — Interesantom smo s strokovnimi po-
jasnili brezplačno na razpolago.

1144

Vse

na tukajšnjih in na zunanjih učnih za-
vodih upeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah v veliki množini
vedno v zalogi v trgovini s knjigami in
muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastonj.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. Izdajanje čekov, nakaznic
IN KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
Aksijski kapital: 50.000.000 kron.
Rezervni zakladi: 22.000.000 kron.
OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE št. 1.
Podružnice:
Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Gablonz, N. Graslitz, Inomost,
Brakov, Litomerice, Moravski Zampark, Mödling, Meran, Novi Jičin,
Pizen, Praga, Liberec, Teplice, Senov, Dunajsko Novomesto, Cvetava

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnice, srečk itd., itd.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastonj in franko

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Miha Moškerc.